

Lespakket vluchtelingen

Vluchten doe je niet zomaar

**HANDLEIDING
LEERKRACHTEN**

**Jeugd
Rode Kruis
Vlaanderen**

helpt
helpen

Vluchten doe je niet zomaar

Vluchten doe je niet zomaar. Wereldwijd vluchten vandaag 60 miljoen mensen voor oorlog, repressie, hongersnood, natuurrampen en andere zaken die het leven in hun eigen omgeving onmogelijk maken. Ze gaan op de vlucht omdat ze enkel zo nog een kans maken om hun leven te redden. Vluchtelingen kunnen hun vlucht meestal niet voorbereiden en moeten van de éne op de andere dag hun hele hebben en houden achterlaten. Tijdens hun vlucht worden ze aan heel wat ontberingen en gevaren blootgesteld (honger, ziektes, agressie ...). Eens ergens aangekomen, zijn ze in de meeste gevallen niet welkom. In het land of de streek waar ze aankomen verblijven ze soms jaren, decennia in kampen of nederzettingen zonder hoop op een echte toekomst. Hun enige hoop is ooit terug te kunnen keren naar hun geboortestreek of asiel te krijgen zodat ze in hun nieuw vaderland een nieuw leven kunnen opbouwen.

In 2015 kreeg deze schrijnende wereldproblematiek plots meer aandacht in onze media. Beelden van duizenden mensen die drummen om op een trein te raken of samengedruwd zitten in een gammal bootje. Deze beelden lieten niemand onberoerd. Waar komen deze vluchtelingen nu vandaan en waar vluchten ze voor? Een antwoord op deze vragen vind je terug in dit lessenpakket. Vooral willen we ook duidelijk maken dat achter de grote getallen die we vaak in de media zien, telkens een persoonlijk verhaal zit. Een verhaal van een moeder die veiligheid zoekt voor haar kinderen, van een meisje dat moet vluchten voor mishandeling van gewapende troepen, van een vader die waardigheid voor zijn gezin zoekt.

Met dit lesspakket willen we leerlingen uit de **derde graad** van het **lager onderwijs** bewust maken van de vluchtelingenproblematiek. We willen op een actieve manier rond het thema vluchtelingen werken.

Via eenvoudige opdrachtjes komen leerlingen meer te weten over de definitie van een vluchteling en de verschillende redenen waarom mensen vluchten. We staan stil bij de omvang van de problematiek op wereldschaal en waar de meesten naartoe vluchten. Ook de manier waarop vluchtelingen worden geholpen wordt duidelijk: zowel in vluchtelingenkampen ter plaatse als in opvangcentra in landen waar vluchtelingen asiel aanvragen.

We wensen je veel plezier met dit lesspakket. Hartelijk dank voor de aandacht die u aan deze problematiek wilt besteden!

Jeugd Rode Kruis
Mostraat 40
2800 Mechelen
www.jeugdrodekruis.be
jeugdrodekruis@rodekruis.be

Pedagogische fiche

Opzet:

Met deze werkbladen willen we leerlingen uit de derde graad van het lager onderwijs bewust maken van de vluchtelingenproblematiek. We willen op een actieve manier rond het thema vluchtelingen werken.

Via eenvoudige opdrachtjes komen leerlingen meer te weten over de definitie van een vluchteling en de verschillende redenen waarom mensen vluchten. We staan stil bij de omvang van de problematiek op wereldschaal en waar de meesten naartoe vluchten. Ook de manier waarop vluchtelingen worden geholpen wordt duidelijk, zowel in vluchtelingenkampen ter plaatse als in opvangcentra in landen waar vluchtelingen asiel aanvragen.

Doelgroep:

Derde graad lager onderwijs

Maximum groepsgrootte:

Een klasgroep

Korte beschrijving:

Als inleiding op de themales luisteren de leerlingen naar een verhaal van een vluchteling via een film of een tekst. Vervolgens worden ze geconfronteerd met een situatie waarin ze zelf moeten vluchten. Ze moeten hun eigen koffer maken en mogen maar 5 voorwerpen meenemen. Er wordt stilgestaan bij plots afscheid nemen en loslaten.

De leerlingen krijgen elk een werkboekje waarmee ze aan de slag kunnen. De leerlingen kunnen individueel of per twee werken. Bespreek het boekje regelmatig klassikaal. Zo kan je de informatieve tekstjes luidop voorlezen en de opdrachtjes via groepswork verdelen. Als afronding kan je het stellingenspel gebruiken om de leerlingen te laten discussiëren over belangrijke vragen die leven in onze maatschappij vandaag.

Korte inhoud:

- + Wat is vluchten? Wanneer ben je een vluchteling?
- + Wat is het verschil tussen een vluchteling, een ontheemde en een asielzoeker?
- + Waarom vluchten mensen?
- + Hoeveel mensen vluchten er in de wereld? Waar vluchten de meeste mensen naartoe?
- + Waar en hoe worden vluchtelingen opgevangen tijdens hun vlucht?
- + Hoe kunnen vluchtelingen in een ander land beschermd worden?
- + Hoe worden ze in ons land tijdelijk opgevangen tijdens hun procedure of aanvraag?

Algemene doelstellingen:

De leerlingen

- + kunnen hun eigen referentiekader loslaten en zich verplaatsen in de leefwereld van een vluchteling.
- + weten wat een vluchteling is en kunnen de definitie geven van een erkend vluchteling (volgens de conventie van Genève) in hun eigen bewoording.
- + kennen het verschil tussen een vluchteling en een asielzoeker.
- + kunnen enkele redenen geven waarom mensen op de vlucht slaan.
- + kunnen een beeld vormen van het aantal vluchtelingen per continent.
- + kennen enkele landen in de wereld waar vandaag heel wat mensen wegvluchten.
- + kunnen zich een beeld vormen van de moeilijke vluchtroute die mensen moeten afleggen.
- + kunnen enkele basisbehoeften opsommen die voor elke mens levensnoodzakelijk zijn.
- + kunnen enkele manieren geven waarop het Rode Kruis hulp biedt aan vluchtelingen in de wereld.
- + krijgen een zicht op de omvang van de hulp en de middelen die nodig zijn om hulp te kunnen bieden.
- + weten hoe asielzoekers in ons land worden opgevangen.
- + weten op welke manier mensen in een opvangcentrum geholpen worden.
- + kunnen de vluchtelingenproblematiek van vandaag linken met het verleden.
- + kunnen de vluchtelingenproblematiek gedeeltelijk kaderen aan de ongelijkheid in de wereld tussen noord en zuid.

Organisatie:

Materiaal:

- + 1 werkboekje per leerling
- + filmpje 'Mensen op de vlucht'

*Dit lespakket werd door Jeugd Rode Kruis gemaakt
in samenwerking met Rode Kruis-Vlaanderen.*

Achtergrondinformatie voor jou als leerkracht

1. Vluchtelingenproblematiek

Vluchteling worden en bij een vreemde moeten aankloppen voor een veilig onderkomen... het kan iedereen overkomen! De geschiedenis leert ons dat ook Belgen op de vlucht moesten in het verleden. Tijdens de Eerste Wereldoorlog bijvoorbeeld vluchtten 1,6 miljoen Belgen - een kwart van de toenmalige bevolking - naar onze buurlanden.

In 2015 vluchten wereldwijd nog steeds heel veel mensen om hun leven te redden. De grote meerderheid van de vluchtelingen blijft daarbij in hun regio van oorsprong. Mensen vluchten voor oorlog, repressie, hongersnood en natuurrampen. Vluchtelingen kunnen hun vlucht meestal niet voorbereiden en moeten hun hebben en houden achterlaten. Tijdens hun vlucht worden ze aan heel wat ontberingen en gevaren blootgesteld (honger, ziektes, agressie...). Eens ergens aangekomen, zijn ze in de meeste gevallen niet welkom. In het land of de streek waar ze aankomen verblijven ze soms jaren, decennia in kampen of nederzettingen zonder hoop op een echte toekomst. Hun enige hoop is ooit terug te kunnen keren naar hun geboortestreek of asiel te krijgen zodat ze in hun nieuw vaderland een nieuw leven kunnen opbouwen.

2. Definitie en cijfers

Wanneer over „**mensen op de vlucht**“ gesproken wordt, gebruikt met vaak verschillende termen dooreen. Om duidelijkheid te scheppen rond al deze begrippen, hebben we hieronder kort enkele definities opgesteld¹.

Vluchteling

Vluchten is een ruim begrip. Zo kan een persoon zijn huis ontvluchten omdat dit in brand staat of omdat het dreigt in te storten. Soms moeten mensen echter helemaal wegvluchten uit hun land van herkomst om elders de bescherming te zoeken die ze in hun eigen land niet vinden.

Elke vreemdeling die in België aankomt, kan asiel aanvragen en de bescherming inroepen van de Belgische overheid. De Belgische staat onderzoekt dan of deze persoon voldoet aan de criteria zoals beschreven in de Conventie van Genève van 1951 (ook wel het Vluchtelingenverdrag genoemd). Dit verdrag werd ondertekend door 150 landen, waaronder België. Daarmee beloofden deze landen iedereen te beschermen die in eigen land niet beschermd wordt. Op basis van dit verdrag kan iemand erkend worden als vluchteling (in België spreekt men dan ook vaak over een 'erkende vluchteling'). Ze krijgen dan een speciale verblijfskaart als vluchteling en kunnen niet teruggestuurd worden naar hun thuisland. De definitie in de Conventie die gehanteerd wordt om iemand vluchteling te noemen is de volgende:

Een vluchteling een persoon die uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen, of die, indien hij geen nationaliteit bezit en verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, daarheen niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil terugkeren.

Intern ontheemde

Dit is een verzamelnaam voor mensen die binnen hun eigen land zijn gevlucht. Deze mensen vluchten naar een meer veilige regio binnen hun landsgrenzen.

Asielzoeker

Mensen op de vlucht voor oorlog, geweld en vervolging worden niet altijd beschermd in hun eigen land. Ze kunnen dan bescherming (ook wel asiel genoemd) aanvragen in een ander land. Mensen die asiel aanvragen noemen we tijdens hun asielprocedure, asielzoekers. Asielzoekers hebben recht op opvang en begeleiding. Zij verblijven legaal in ons land. Het merendeel van de asielzoekers woont in een opvangcentrum voor asielzoekers tot dat de overheid beslist of ze al dan niet de status van vluchteling krijgen (zie boven).

¹ Wil je meer weten over deze definities en begrippen, neem dan een kijkje op www.fedasil.be en www.vluchtelingenwerk.be.

Niet begeleide minderjarige

Sommige jongeren die in België belanden, zijn nog geen 18 en komen aan zonder iemand die verantwoordelijk is voor hen. Zo'n jongeren noemen we niet begeleide minderjarigen. Van zodra ze worden aangetroffen in België duidt de overheid een voogd aan. De voogd staat deze kinderen/jongeren bij tijdens heel de asiel- of andere procedures tot ze erkend worden of meerderjarig worden.

Illegaal

De term 'illegaal' verwijst niet naar een persoon (want een persoon kan an sich niet illegaal zijn), maar verwijst naar het al dan niet hebben van geldige verblijfsdocumenten. Iemand die hier niet (meer) over beschikt, wordt dan illegaal genoemd omdat hij niet de nodige legale papieren heeft om zijn verblijf in een bepaald land te verklaren. Dit kan een uitgeprocedeerde asielzoeker zijn, maar evengoed een toerist of een buitenlandse student die langer dan toegelaten in België verblijft. Een betere benaming voor deze groep personen is 'mensen zonder papieren'.

Aantallen²:

- + Vluchtelingen: 19,5 miljoen mensen
- + Intern ontheemden: 38,2 miljoen mensen
- + Wachtend op beslissing van hun asielverzoek: 1,8 miljoen mensen
- + **Samen : 59,5 miljoen mensen op de vlucht. Dit is 8,3 miljoen meer dan in 2014! Bovendien is dit het hoogste aantal vluchtelingen ter wereld sinds Wereldoorlog II.**

Syrië

De burgeroorlog en het geweld dat sinds 2011 het gewone leven in Syrië onmogelijk maken zorgden ervoor dat in 2014 alleen al vier miljoen mensen uit het land wegvluchtten. De Syrische vluchtelingen vormen samen een vijfde van de totale vluchtelingenpopulatie. Van deze mensen wordt 90% (3,6 miljoen mensen) opgevangen in Turkije, Libanon of Jordanië. Nog een extra 7,6 miljoen mensen zijn op de vlucht in eigen land ('intern ontheemden'). Aan ruim 65.000 Syriërs werd in 2014 asiel verleend in de Europese Unie.

Door de combinatie van het aanhouden van het conflict en de vaak uitzichtloze situatie in de opvangkampen in de buurlanden, vluchten steeds meer mensen richting Europa in de hoop daar een betere toekomst te vinden voor zichzelf en hun gezin. Dit is een van de redenen waarom ons land sinds augustus 2015 beduidend meer asielaanvragen te verwerken krijgt.

² Deze cijfers zijn gebaseerd op het Global trends rapport van het Vluchtelingencommissariaat van de Verenigde Naties (UNHCR) van 2014. Verwacht wordt dat deze aantallen voor 2015 nog hoger zullen liggen.

Geografische situering :

- + De belangrijkste landen waaruit mensen wereldwijd uit wegvluchten:

Syrië, Afghanistan, Somalië, Soedan, Zuid-Soedan, Democratische Republiek Congo, Myanmar, Centraal Afrikaanse Republiek, Irak, Eritrea, Jemen

- + De belangrijkste landen die wereldwijd vluchtelingen opvangen :

Turkije, Pakistan, Libanon, Irak, Ethiopië, Jordanië, Kenia, Tsjaad, Oeganda, China

Drama's op de Middellandse Zee

Vanuit Noord-Afrika wagen veel vluchtelingen uit Syrië, Eritrea en Afghanistan de levensgevaarlijke oversteek naar Europa. In de eerste helft van 2015 kozen 137.000 mensen ervoor om in gammele bootjes te stappen om Europa te bereiken. Bijna 2.000 mensen overleefden de overtocht niet. Het aantal slachtoffers van deze bootrampen blijft oplopen.

3. Hulp aan mensen op de vlucht

Mensen die op de vlucht zijn hebben hulp nodig. Hieronder wordt een opsomming gegeven van de hulp die in verschillende stadia aan mensen in nood geboden wordt. Deze lijst is beperkt aangezien de hulp die zowel door vrijwilligers, als door professionals gegeven wordt, onmogelijk volledig kan opgelijst worden. Ook wordt kort even ingezoomd op enkele van de taken die het Rode Kruis hierbij op zich neemt, gezien de ondersteunende rol die ze naar de overheid toe opneemt.

Hulp op korte termijn

Wanneer vluchtelingen in een ander land aankomen vestigen ze zich er op verschillende manieren, afhankelijk van de plaatselijke omstandigheden. Sommigen vestigen zich in de bestaande dorpen, als de bevolking dat toestaat, maar meestal gaat het om grote groepen die zich buiten de dorps- en stadscentra moeten vestigen. Daarom worden afhankelijk van de situatie ter plaatse vaak **tentenkampen** gebouwd of opvangplaatsen in **asielcentra** open gesteld. Deze kunnen plaats bieden aan enkele honderden tot tienduizenden mensen. Mensen op de vlucht moeten over de **basisvoorzieningen** beschikken zijnde onder andere:

- + water en sanitair
- + voedsel
- + onderdak
- + medische zorgen
- + kledij
- + toegang tot communicatie (telefoon, internet ...)

Afhankelijk van de mogelijkheden van de nationale Rode Kruisvereniging die in het land aanwezig is, helpt de vereniging om enkele of alle van de bovenstaande basisvoorzieningen te voorzien. Verschillende Rode Kruisverenigingen zetten in om speciale voedingscentra voor kinderen op te zetten aangezien zij het meeste risico lopen op ondervoeding. Nog andere verenigingen zoals het Italiaanse Rode Kruis delen warme dranken en dekens uit zodat de vluchtelingen niet onderkoeld raken. Rode Kruis-Vlaanderen verschaft toegang tot al de hoger vernoemde basisvoorzieningen in hun opvangcentra voor asielzoekers (lees hier meer over in het deeltje 'Vluchtelingen in ons land', verder in dit lespakket).

Hulp op langere termijn

Vluchtelingen verblijven soms jaren, zelfs decennialang in kampen. Wanneer de basisbehoeften voldaan zijn, worden maatregelen genomen om het leven van deze mensen normaler te maken via onder andere:

- + onderwijs
- + werk/inkomen (livelihood)
- + contactherstel met familie
- + socio-economische hulp
- + psychosociale bijstand

Op vlak van contactherstel met familie (tracing) speelt het Rode Kruis een cruciale rol. Mensen op de vlucht geraken vaak gescheiden van hun familieleden. Dankzij haar wereldwijde netwerk kan het Rode Kruis de vermiste familieleden opsporen en hen met elkaar in contact brengen. Ook Rode Kruis-Vlaanderen werkt hier actief aan mee. Indien mogelijk zorgt het Rode Kruis er ook voor dat de families herenigd worden. In sommige landen (vb Kenya en Jordanië) helpt de nationale Rode Kruisvereniging ook om programma's op te zetten die een inkomen verschaffen aan de vrouwen in het kamp. Op deze manier worden ze (financieel) meer zelfstandig. Het Griekse Rode Kruis organiseert dan weer ludieke en speelse activiteiten voor kinderen zodat zij in de stresserende periode van het vluchten toch even op adem kunnen komen en kind kunnen zijn.

Oplossingen op lange termijn

Om te voorkomen dat mensen hun leven lang op de vlucht blijven, wordt er gezocht naar permanente oplossingen. Afhankelijk van de situatie van de vluchteling en de situatie in het thuisland, wordt de beste van onderstaande opties geselecteerd.

- + Integratie in het asieland. De vluchteling wordt opgenomen in de maatschappij, leert de taal en de gebruiken, wordt voorbereid op tewerkstelling, enzovoort. De vluchteling mag in het asieland blijven.
- + Resettlement (of hervestiging) in een ander land dan het asieland en het land van oorsprong. Dit land nodigt de vluchtelingen vrijwillig uit. Mensen worden er onmiddellijk officieel erkend als vluchteling en krijgen een verblijfsrecht van onbepaalde duur.
- + Repatriëring naar het land van oorsprong.

ICRC en IFRC

Het Rode Kruis speelt een erg belangrijke rol bij de hulpverlening aan mensen die op de vlucht zijn. Deze taken gaan van logistiek, over water- en voedselvoorziening tot medische zorgen. Naast de specifieke hulp die nationale verenigingen bieden, is ook het **Internationale Comité en de Federatie van het Rode Kruis** (ICRC en IFRC respectievelijk)³ met deze mensen begaan. Zo zal het ICRC in geval van conflict of oorlog naast de gewone hulp voor vluchtelingen, specifieke aandacht hebben voor de 'intern ontheemden'. In veel gevallen worden programma's opgezet voor de bescherming en bijstand voor deze mensen op de vlucht. Ook wordt onder andere onderhandeld met strijdende partijen om toegang te krijgen tot bezette gebieden en schendingen van humanitaire rechten vast te stellen en deze trachten te verhelpen. Het herstellen van de familiebanden en het opsporen van vermisten valt hier eveneens onder.

Het IFRC heeft dan weer als belangrijkste rol het aanmoedigen van humanitaire acties van de nationale verenigingen. Zo lanceren ze campagnes om humanitaire waarden rond vluchtelingen te verspreiden en proberen ze de pijn te verlichten van mensen in nood door ondersteuning te bieden aan nationale verenigingen. Ook organiseert de Federatie conferenties met de verschillende nationale Rode Kruisverenigingen om de aanpak van bijvoorbeeld een migratiecrisis te bespreken.

³ Het verschil tussen het IFRC en het ICRC is soms moeilijk te zien. Kortweg komt het hier op neer: het ICRC komt naar voor tijdens conflicten en het IFRC is actief buiten conflictsituaties. Wie je hier meer over weten? Neem dan zeker een kijkje op <http://www.ifrc.org/en/who-we-are/the-movement/>.

Leidraad voor het lespakket

Inleiding op de themales

Je kan op verschillende manieren met deze themales van start gaan. We raden je aan te beginnen met een korte inleiding waarmee je het thema onmiddellijk tot leven brengt en de leerlingen bewust maakt over de vluchtelingenproblematiek. Hieronder vind je enkele suggesties.

Videoprojectie „Mensen op de vlucht“

Je kan de video '[mensen op de vlucht](#)' afspelen als inleiding. Dit duurt ongeveer 3 minuten. De video toont confronterende beelden van vluchtende mensen over de hele wereld. Tegelijkertijd hoor je het vluchtverhaal van een meisje uit Kosovo dat naar België is gevlucht wegens de oorlog in haar land. Het meisje is 9 jaar en verblijft met haar ouders in een opvangcentrum in België. Haar ouders proberen elke dag hun papieren in orde te brengen. Ze hebben schrik om de volgende dag uitgewezen te worden. Ondertussen gaat zij naar school. Gelukkig, want daar kan ze spelen en ziet ze andere kinderen. Zo moet ze niet heel de tijd denken aan al die verschrikkelijke herinneringen over Kosovo en de onzekere situatie waarin ze zich nu bevinden. Ooit hoopt ze dokter te worden. Op die manier kan ze later terug naar Kosovo om de mensen van haar land te helpen.

In het verhaal vertelt ze ook hoe ze is moeten vluchten. Zo is ze samen met haar gezin te voet uit Kosovo naar Albanië gevlucht. Waar ze vervolgens de boot hebben genomen tot in Italië en met de trein zijn verder gereisd tot in België. Het verhaal vertelt over de oorlog in Joegoslavië in 1998.

De beelden vertellen niet enkel over de problemen in Joegoslavië, maar geven een beeld over vluchtelingen uit de hele wereld. Ondanks het feit dat de oorlog in Joegoslavië reeds enkele jaren achter ons ligt, zijn de beelden van oorlogsvluchtelingen en het verhaalt dat verteld wordt brandend actueel.

De beelden tonen mensen die op de vlucht zijn voor oorlog. Andere grote oorzaken waarvoor mensen vluchten zoals het klimaat (natuurrampen) en de armoede (hongersnood) worden hier niet afgebeeld. Het is belangrijk leerlingen hierbij te laten stilstaan. Welke beelden zie je allemaal? Onderdrukking, geweld, bombardementen, ontploffingen, mijnen, mensen met protheses, kindsoldaten...

Omdat de beelden zeer confronterend zijn, kan je deze best na het verhaal bespreken. Laat de kinderen na de video voldoende ventileren. Bespreek goed wat ze gezien en gehoord hebben. Zowel het verhaal als de beelden zijn interessant om met de leerlingen goed na te bespreken.

- Materiaal:
- Video '[mensen op de vlucht](#)'
 - Computer en/of projector
 - Werkboekje leerlingen
 - Werkboekje leerkracht

Afscheid van een persoonlijk voorwerp

Lees het verhaal van de advocaat uit Rusland voor aan de leerlingen. Identificeer de leerlingen met het personage. Geef elke leerling op voorhand de opdracht om thuis een lijstje te maken met de vijf belangrijkste voorwerpen die zij zeker zouden meenemen wanneer ze moeten vluchten. M.a.w. 5 voorwerpen die ze zeker niet willen missen. Laat elke leerling ook het voorwerp, dat voor hem het meest dierbaar is, meebrengen naar de klas.

Begin als voorbereiding met de eerste opdracht uit het werkboekje. Daar kunnen de leerlingen hun 5 gekozen voorwerpen noteren. Het belangrijkste voorwerp dat ze hebben meegebracht en de reden waarom ze dit zo belangrijk vinden, kunnen ze hier opschrijven. De leerlingen gaan vervolgens in een kring zitten en tonen om de beurt hun voorwerp. Ze vertellen wat het is en waarom het voor hen zó belangrijk is. Nadat alle leerlingen hun voorwerp hebben voorgesteld, haal je een doos tevoorschijn. De leerlingen moeten hun voorwerp afgeven en krijgen het niet meer terug. Ze kunnen het niet meer meenemen op hun reis want er is geen plaats meer.

Probeer de emoties bij de leerlingen los te wekken. Ga dieper in op hun reacties, zowel op verbale als non-verbale reacties. Het kan een uitgangspunt zijn voor discussie. Zo krijg je een duidelijk beeld van de beginsituatie van de kinderen. Link vervolgens hun ervaringen met het lesthema 'vluchtelingen' en laat de leerlingen bewust worden van het feit dat vluchtelingen niet de kans hebben om massa's spullen mee te nemen. Zo laat je ze stilstaan bij het afscheid nemen van iets materieel, vrienden (school, de buurt, familie), thuis, sociale activiteiten ...

Je kan volgende vragen stellen:

- + Als je zelf moet vluchten, wat wil je liever niet achter laten?
- + Wat wil je zeker meenemen? Zijn dat de 5 voorwerpen die je nu hebt opgeschreven?
- + Wie zou je moeten achterlaten?
- + Zou je je gemakkelijk kunnen aanpassen aan de andere gewoontes? Vb: Stel je gaat naar Afrika: geen choco meer op de boterham, geen frietjes met mayonaise ... (andere eetgewoontes)

Het verhaal van Kaleb

Kaleb is een vluchteling uit Darfoer die op een dag zijn hele gezin verloor. Hij kon gelukkig vluchten tot in Europa, waar het Rode Kruis via de dienst 'Tracing' zijn vermiste familieleden opspoorde.

Als inleiding van de les kan je het verhaal van Kaleb voorlezen in de klas en met de hele klasgroep bespreken. Als voorbereiding op het klasgesprek kan je de leerlingen eerst per twee de vraagjes laten oplossen in het werkschriftje. Vervolgens kan je met heel de groep het verhaal nabespreken. Stel de leerlingen vragen over het verhaal, maar laat de leerlingen ook zelf vragen stellen. Op die manier kan je al verschillende aspecten aan bod laten komen rond het thema zonder er onmiddellijk een antwoord op te geven. Dit vormt een perfecte aanleiding voor de verdere les en het werkboekje.

Aan de slag met het werkboekje

Wat is een vluchteling?

Opdracht 3: omcirkel diegene die volgens jou een vluchteling is

Laat de kinderen zelf wat nadenken over wie volgens hen een vluchteling is op de legoposter. Wellicht krijg je hier een aantal clichés zoals: vies en vuil, andere huidskleur ...

+ Hoe kan je zien dat iemand een vluchteling is?

Dit kan je niet zien. Iedereen kan een vluchteling zijn: een dokter, een professor, een bakker en iemand zonder job. Mensen krijgen geen etiket met vluchteling op, dus 'de vluchteling' bestaat niet. Toch duiden mensen makkelijk een vluchteling aan op basis van uiterlijke kenmerken.

+ Hou oud zijn de meeste vluchtelingen volgens jou?

80% van de mensen die vluchten zijn moeders en kinderen. Kinderen zijn vaak mee gevlucht met hun ouders. Daarnaast zijn er ook veel 'niet-begeleide minderjarige vreemdelingen' of jongeren onder de 18 die alleen uit hun land vluchten.

Opdracht 4: verbind de moeilijke woorden met de juiste verklaring

Een vluchteling	=	Mens die op de vlucht zijn uit vrees voor hun leven.
Een asielzoeker	=	Mens die in een ander land bescherming (=asiel) vragen.
Nationaliteit	=	Verwijst naar het land waartoe je behoort.
Ras	=	Onderscheid tussen mensen op basis van lichamelijke kenmerken (zoals huidskleur)
Religie	=	De godsdienst die je naleeft
Sociale groep	=	Een groep waartoe je behoort omwille van eenzelfde eigenschap, bijvoorbeeld hetzelfde geslacht, eigendom, geboorte, taalvb: vrouwen in Afghanistan, homo's in Iran, Roma-zigeuners, Tutsi's in Rwanda, ...

Opdracht 5: omcirkel in het letterrooster minstens 10 woorden die met vluchtelingen te maken hebben

V E R Z O R G I N G S G U
E S E Q M G S C E G N M X
D K K E T E I O H I G D V
E N E X I Q A T N E V E L
I T O R E L I G I E K R U
S E Z E T O I S O A W O C
T W L N Q R W M I E D H
V O E D S E L P A K K E T
A T I R N S I R A F Z K E
B E S C H E R M I N G R L
L B A U R E T A W M L U I
K O L V S E Z M I F I I N
V P O E E V B E E S A S G

Horizontaal:

- verzorging
- leven
- religie
- voedselpakket
- bescherming
- water

Diagonaal:

- tent
- hulp
- kamp
- familie

Verticaal:

- asielzoeker
- Rode Kruis
- vluchteling

Je kunt enkele leerlingen van de klas uitkiezen om bij elk van de woordjes hun voorbeeldzin voor te lezen. De leerlingen kunnen hun voorbeeldzinnen ook per twee aan elkaar voorlezen.

Mensen vluchten om verschillende redenen

Opdracht 6: waarom vluchten mensen?

Mensen vluchten om diverse redenen: voor oorlog, repressie, hongersnood en andere natuurrampen. Bijvoorbeeld na een burgeroorlog, na een grote natuurramp, omdat mensen vervolgd worden in hun eigen land omdat ze anders zijn ... Vluchtelingen kunnen hun vlucht meestal niet voorbereiden en moeten hun hebben en houden achterlaten. Tijdens hun vlucht worden ze aan heel wat ontberingen en gevaren blootgesteld (honger, ziektes, agressie ...).

Opdracht 7: zou je zelf op de vlucht slaan?

Laat de leerlingen per twee aan elkaar uitleggen waarom ze al dan niet zelf zouden vluchten. Hier kan je misschien enkele leerlingen hun verhaal luidop laten vertellen aan de grote groep. Zo kan je via een onderwijsleergesprek het verschil tussen vluchtredenen achterhalen.

Sommige mensen vluchten omdat hun leven bedreigd is omwille van hun ras, religie, nationaliteit, politieke overtuiging of omdat ze tot een sociale groep behoren. Andere mensen vluchten dan weer omdat hun leven bedreigd wordt omwille van armoede, vernieling, werkloosheid ...

Bij deze laatste omstandigheden (vb armoede) zal een vluchteling bijna altijd moeten terugkeren naar zijn land van oorsprong. De eerste groep daarentegen valt onder het Vluchtelingenverdrag (zie p7 in leerlingenbundel) en krijgt wel bescherming in het land waar ze asiel aanvragen.

Vluchtelingen in de wereld

Opdracht 8: uit welke landen vluchten mensen weg?

+ Uit welke landen moeten mensen vluchten (en wat is de hoofdstad van het land):

1. Democratische Republiek Congo (Kinshasa)
2. Zuid-Soedan (Juba)
3. Centraal Afrikaanse Republiek (Bangui)
4. Somalië (Mogadishu)
5. Soedan (Khartoem)
6. Eritrea (Asmara)
7. Jemen (Sanaa)
8. Syrië (Damascus)
9. Irak (Bagdad)
10. Afghanistan (Kabul)
11. Myanmar (Naypyidaw)

Via deze opdracht kan je de leerlingen laten stilstaan bij de landen waar momenteel veel problemen zijn. Je kan de leerlingen tegen de volgende les per groepje iets laten opzoeken over deze landen. Zo komen ze meer te weten waarom de mensen daar moeten vluchten. Klassikaal kan je hier ook een opzoekoefening op de computer van maken.

Opdracht 9: waar vluchten mensen naartoe?

Op de kaart hieronder staan de landen aangeduid die de leerlingen moesten kleuren. Deze landen huisvesten het grootste aantal vluchtelingen. Opvallend is dat geen enkel land in Europa in deze top 10 staat.

De meeste mensen vluchten naar de dichtstbijzijnde veilige streek. Buurlanden van getroffen landen vangen het overgrote deel (80 à 90%) van alle vluchtelingen op. Maar ook heel veel van de mensen die vluchten zoeken in eigen land een veiligere plaats om te leven. Een hele kleine minderheid vlucht tot in Europa of Noord- Amerika. Dit omwille van de lange afstand, het gevaar, de vele financiële en wettelijke barrières (zoals de streng gecontroleerde grenzen; men spreekt soms zelfs van 'Ford Europa'!)

Opdracht 10: Waar zou jij naartoe gaan wanneer je plots zou moeten vluchten?

Laat de leerlingen hun eigen mening opschrijven en vertellen aan elkaar. Zo kan je het antwoord terugkoppelen naar de andere leerlingen en hen samen laten nadenken. Is het realistisch? Naar waar zouden de meeste leerlingen vluchten en waarom? Deze oefening is goed om de leerlingen zich even te laten inleven in het feit dat een oorlog ook bij ons in België/Europa mogelijk is. Wat zouden ze dan doen?

De manier waarop vluchtelingen vluchten is sterk afhankelijk van hun financiële middelen. De meeste vluchtelingen vluchten te voet of in de laadruimte van een vrachtwagen. Wanneer een zee of kanaal moet overgestoken worden, gebeurt dit vaak in heel gammele bootjes (zie ook 'Drama's op de Middellandse Zee' op pagina 6). Mensen met weinig geld moeten vaak voor opblaasbootjes kiezen, terwijl meer rijkere vluchtelingen gemotoriseerde boten kunnen gebruiken als ze voldoende betalen. Soms kunnen vluchtelingen ook aan boord van een vrachtwagen blijven die met een veerboot de oversteek van een zee of kanaal maakt.

Hulp aan vluchtelingen in het buitenland

Opdracht 11: Wil jij mee berekenen wat we allemaal nodig hebben om een vluchtelingenkamp te bouwen voor 80.000 vluchtelingen? Los dan vlug volgende vraagstukjes op!

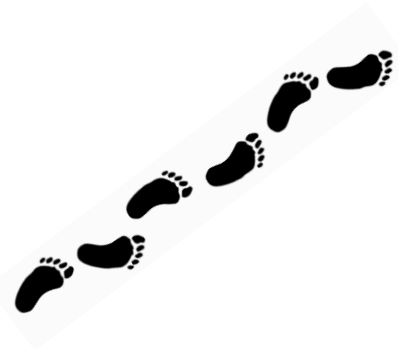
Een klassikale benadering van het vraagstuk, gevolgd door een groepsverdeling waarbij elke groep een deel van de opdracht voor zijn rekening neemt, is een mogelijkheid. Je kan op regelmatige tijdstippen een stand van zaken schetsen. Hoe ver staan we nu? Bij welk onderdeel of bij welke groep zijn er nog problemen? Deze werkwijze verstevigt het groepsgevoel: samen het vraagstuk oplossen! Het is echter ook perfect mogelijk om de leerlingen individueel te laten werken. Op het einde kan je aan de hand van de tabel een beeld creëren van wat er allemaal nodig is om een vluchtelingenkamp op te bouwen. De cijfergegevens over de basisbehoeften uit de vraagstukken zijn reëel.

Op de volgende pagina's vind je de oplossingen van de verschillende vraagstukken terug.

Onderdak

1. $80.000 : 5 = 16.000$ tenten
2. $16.000 \times 20\text{m}^2 = 320.000 \text{ m}^2$ oppervlakte van het terrein
de lengte: 800 m; de breedte: 400 m
3. $16.000 \times 30\text{m}^2 = 480.000 \text{ m}^2$ oppervlakte van het terrein
4. Een voetbalveld = 5.000 m^2 ,
 $480.000 \text{ m}^2 : 5.000 \text{ m}^2 = 96$ voetbalvelden

Water en sanitair

1. $80.000 : 100 = 800$, $800 - 95 = 705$ wasplaatsen
2. $80.000 : 20 = 4.000$ latrines (toiletten)
3. $4.000 \times 1,5 = 6.000$, 6.000×31 dagen = **186.000 liter water voor januari**
4. $80.000 \times 20 \text{ l} = 1.600.000$ liter water per dag voor alle vluchtelingen samen

Voeding

1. 55 % van 2100 is 1155 (cal. per pers.)
 $1155 : 105 = 11$ sneden brood per persoon
2. $80.000 \times 11 = 880.000$ sneetjes brood
 $880.000 : 18 = 48.888,8$ broden voor het hele kamp
3. De basisgerechten: **pasta met kruiden en olie, bonensoep, brood, pizzadeeg en koekjes**

Leuke tip:

Je kan met je leerlingen ook eens proberen met een voedselpakket te koken. Misschien kan je zelfs de leerlingen in groepjes verdelen en ze per groepje iets anders laten maken. Enkele recepten die je kan maken: brood, pasta met kruiden en olie, bonensoep, koekjes, pizzadeeg... Zoek op voorhand enkele receptjes op en voorzie de ingrediënten uit een voedselpakket. Misschien komen je leerlingen zelf wel op enkele ideeën.

+ Waaruit bestaat je voedselpakket?

Een kilo bonen, een pakje gist, een liter olie, anderhalve kilo pasta, 150 gram suiker, twee kilo tarwemeel en 50 gram zout. Water, kruiden en thee.

+ Wat heb je nodig voor brood?

600 gram meel, een zakje gist, halve liter water en twee theelepels zout

+ Hoe maak je een brood?

Meng de gist met het meel. Voeg beetje bij beetje het water toe tot het deeg kneedbaar is maar niet plakt. Als het plakt wat meel toevoegen. Half uur laten rijzen op een warme plek, zout erbij en nogmaals kneden. Het deeg in een ingevette vorm doen -gebruik daarvoor de olie-, weer een uurtje laten rijzen. Bak het brood in een uur gaar op 200 graden.

Kookgerei

1. $1,9 + 1,2 + 1,9 + 4,2 + 2,26 + (5 \times 0,4) = \mathbf{13,46 \text{ euro voor een kookset}}$
2. $13,46 \text{ euro} \times 116 \text{ KES} = \mathbf{1561,36 \text{ KES voor een kookset}}$
3. $16.000 \times 13,46 \text{ euro} = \mathbf{215.360 \text{ euro voor alle kooksets in het kamp}}$
4. 8% van 215.360 euro is 17.228,8 euro (korting)
 $\text{€ } 215.360 - \text{€ } 17.228,8 = \mathbf{198.131,2 \text{ euro voor alle kooksets met korting}}$

Kledij

1.

Leeftijd	%	Aantal
0-4	12	9600
5-9	12	9600
10-14	11	8800
15-19	10	8000
20-59	48	38.400
60>	7	5600

2. $9600 \times 2 = \mathbf{19.200 \text{ kledingpakketten voor kinderen jonger dan 5 jaar}}$
3. $19.200 \times 6 = \mathbf{115.200 \text{ stoffen luiers}}$
4. $19.200 + 70.400 = \mathbf{89.600 \text{ kledingpakketten voor alle bewoners}}$

Vaccinatie

1. $9600 + 9600 + 8800 = \mathbf{28.000 \text{ kinderen te vaccineren}}$ (cijfers uit vorige oefening)
2. $28.000 : 500 = \mathbf{56 \text{ uren om alle kinderen te vaccineren}}$
3. $56 : 7 = \mathbf{8 \text{ dagen om alle kinderen te vaccineren}}$

Verzorging

1. $80.000 : 800 = 100 \text{ dokters}$
 $100 : 10 = 10 \text{ controledokters}$
 $100 \text{ dokters} + 10 \text{ controledokters} + 1 \text{ dokter-directeur} = \mathbf{\text{minimaal } 111 \text{ dokters}}$
2. 1,5 % van 80.000 is **1200 bewoners op doktersbezoek**
3. 40 % van 1.200 is **480 bewoners in het ziekenhuis**
4. $480 : 20 = 24 \times 3 = \mathbf{72 \text{ verpleegkundigen nodig}}$

Wat heb je nodig in een vluchtelingenkamp voor 80.000 vluchtelingen?

1. Onderdak	16.000 tenten 480.000 opp. terrein	4. Kookgerei	16.000 kooksets
2. Water en sanitair	705 wasplaatsen 4000 latrines 1.600.000 liter water per dag	5. Kledij	89.000 kledingpakketten 155.200 luiers voor 0-4 jarigen
3. Voedsel	48.889 broden per dag	6. Vaccinatie	28.000 kindervaccinaties
		7. Verzorging	111 dokters 72 verpleegkundigen

Opdracht 12: Som minstens 5 dingen op dat het Rode Kruis doet om vluchtelingen te helpen in de wereld!

Het Rode Kruis biedt noodhulp met **water, voedsel, onderdak** en **medische verzorging**. Ze zorgen ervoor dat mensen weer een **nieuw bestaan** kunnen opbouwen (vinden van kleren, opbouwen van een huis, enz.). Als vluchtelingen lang in een kamp verblijven, helpt het Rode Kruis ook op langere termijn, bijv. met **onderwijs** of **werk**. Ook helpen ze familieleden die elkaar kwijt gespeeld zijn door middel van **Tracing**.

Vluchtelingen in ons land

Opdracht 13: Uit welk landen zijn de meeste vluchtelingen die in België opvang zoeken afkomstig?

Mensen komen van overal, maar momenteel komt het grootste deel van de asielzoekers uit Irak, Syrië, Afghanistan en Somalië. Daarnaast komen ook mensen uit Rusland, DR Congo, China, Guinee en Eritrea naar België – zij het wel in veel mindere mate (uit: maandverslag commissariaat-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen, september 2015).

Opdracht 14: Waarom moet ons land vluchtelingen opvangen en beschermen?

In de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens werden ook de rechten van vluchtelingen vastgelegd. Want ook vluchtelingen hebben rechten! Het Vluchtelingenverdrag (= het verdrag van Genève) werd in 1951 door 105 landen onderschreven, waaronder ook België. Elk land dat zich heeft aangesloten bij dit verdrag, mag een asielzoeker niet zomaar terugsturen naar een gebied waar zijn leven gevaar loopt. Volgens het Vluchtelingenverdrag moet men elke asielaanvraag individueel onderzoeken. Dat is niet gemakkelijk en kost veel tijd. Wanneer deze persoon effectief gevaar loopt omwille van zijn ras, godsdienst, politieke overtuiging, nationaliteit of het behoren tot een sociale groep, moet hij in ons land bescherming krijgen. Asielzoekers moeten meestal meerdere maanden wachten voor er wordt beslist of ze bescherming krijgen of niet. In sommige gevallen duurt dit echter jaren. Pas dan weten ze of ze in het land kunnen blijven of teruggestuurd worden.

Opdracht 15: Weet jij over welke vluchtelingen deze foto gaat?

In de Belgische geschiedenis worden we eveneens met vluchtelingen geconfronteerd. Denk maar aan de twee wereldoorlogen. Vooral in het begin van de Eerste Wereldoorlog (1914) vluchtten heel wat Belgen naar Nederland uit schrik voor het geweld.

Opdracht 16: Ken je zelf iemand die is moeten vluchten?

Ja? Neen? In sommige klassen zitten er kinderen van vluchtelingen. Ook in deze klas? Of misschien hebben ze er al van gehoord? Op het nieuws? Via de krant? Via vrienden? In de jeugdbeweging? Laat enkele leerlingen hun verhaal luidop aan de hele groep vertellen.

Opdracht 17: Ben jij al eens in een opvangcentrum geweest? Weet je hoe dit eruit ziet?

Laat de leerlingen eerst een schets maken over een opvangcentrum en hun eigen huis.

Laat ze zoeken naar gelijkenissen (vb: er is een keuken waar mensen zelf kunnen koken, er worden huishoudelijke taakjes gedaan) en verschillen (vb: verschillende families die samen wonen, er worden taallessen gegeven).

Verskillende manieren waarop mensen in een opvangcentrum worden geholpen:

Elke nieuwe asielzoeker krijgt op de dag van zijn asielaanvraag een opvangcentrum toegewezen. Is het een open centrum, dan mag de asielzoeker het opvangcentrum overdag verlaten. Het opvangcentrum zorgt in de eerste plaats voor basisvoorzieningen zoals onderdak, maaltijden, beddengoed, toiletartikelen ... De bewoners krijgen van het personeel ook informatie over de asielprocedure (het onderzoek), maar blijven hiervoor zelf wel de volledige verantwoordelijkheid dragen.

Het Rode Kruis stelt zich neutraal en onpartijdig op en concentreert zich op zijn humanitaire taken. De bewoners verzorgen zelf het dagelijkse huishouden, onderhouden hun kamers en doen de eigen was. Voor de asielzoekers is hun verblijf vooral synoniem met wachten op een beslissing over hun asielaanvraag. Personeel en vrijwilligers helpen om hun dagen zo zinvol mogelijk in te vullen met allerlei activiteiten.

Verschillen tussen een opvangcentrum en een noodopvangkamp:

Een opvangcentrum verschilt van een noodopvangkamp omdat deze eerste altijd open is, en een noodopvangkamp enkel geopend wordt wanneer de normale centra niet kunnen voldoen aan de instroom van asielzoekers. Aangezien noodopvangkampen snel geopend worden wanneer hier nood toe is, is de inrichting van deze plaatsen heel beperkt. Het is er veel minder comfortabel wonen dan in een gewoon opvangcentrum (vb: geen aparte kamers voor gezinnen, vaak geen mogelijkheden om zelf te koken, heel beperkt sanitair). Ten slotte is een gewoon opvangcentrum een plaats waar asielzoekers blijven totdat ze een beslissing van de overheid krijgen. Asielzoekers die in noodopvangkampen verblijven, worden overgeplaatst naar normale centra zodra daar plaatsen zijn. Hier blijven ze (normaal gezien) dus niet tijdens hun volledige asielprocedure.

Volgorde van comfort

Wanneer je naar de mate kijkt waarin comfort aanwezig is in opvangcentra, kun je ze van meer naar minder comfort als volgt rangschikken:

Opvangcentrum > Noodopvangcentrum > Noodopvangkamp

Wanneer naar comfort en faciliteiten gekeken wordt, zullen de meeste kinderen aangeven dat ze liefst in een gewoon opvangcentrum zullen wonen. Bediscussieer dit in de klasgroep.

Wonen in een opvangcentrum

Laat de kinderen nadenken over een opvangcentrum. Welke gevoelens wekt dit bij hen op? Zouden ze hier graag wonen? Waarom wel en waarom niet? Bespreek dit klassikaal en laat de leerlingen hun argumentatie eventueel op voorhand opschrijven.

Leuke tip:

Je kan met je klas een opvangcentrum van het Rode Kruis bezoeken gekaderd binnen jouw klasproject en de thematiek vluchtelingen en asielzoekers. Neem gerust contact op met een van de onderstaande centra voor concrete afspraken.

Opvangcentrum Alseberg

Sanatoriumstraat 165
1652 Alseberg
tel. 02 359 91 90
oc.alseberg@rodekruis.be

Opvangcentrum Lint

Kapelstraat 1
2547 Lint
tel. 03 460 30 90
oc.lint@rodekruis.be

Opvangcentrum Brugge

Vlamingstraat 55
8000 Brugge
tel. 050 33 55 73
oc.brugge@rodekruis.be

Opvangcentrum Menen

Stationsstraat 15
8930 Menen
tel. 056 53 06 87
oc.menen@rodekruis.be

Opvangcentrum Linkeroever

Beatrijslaan 100
2050 Antwerpen (Linkeroever)
tel. 03 252 58 30
oc.linkeroever@rodekruis.be

Opvangcentrum Overpelt

Napoleonweg 51
3900 Overpelt
tel. 011 66 36 02
oc.overpelt@rodekruis.be

Opvangcentrum Eeklo

Pokmoere 1A
9900 Eeklo
tel. 09 376 78 60
oc.eeklo@rodekruis.be

Opvangcentrum Sint-Niklaas

Kasteelstraat 8
9100 Sint Niklaas
tel. 03 778 88 20
oc.sint-niklaas@rodekruis.be

Opvangcentrum Lanaken

Molenbergstraat 101
3620 Lanaken
tel. 089 73 97 30
oc.lanaken@rodekruis.be

Opvangcentrum Wingene

Boskapeldreef 6
8750 Wingene
tel. 051 63 78 49
oc.wingene@rodekruis.be

Opvangcentrum Heusden-Zolder

Kapelstraat 73
3550 Heusden-Zolder
tel. 011 71 00 20
oc.heusden-zolder@rodekruis.be

Opvangcentrum Holsbeek

De Vunt 19
3220 Holsbeek
tel. 016 46 81 00
oc.holsbeek@rodekruis.be

Opvangcentrum Houthalen-Helchteren

Kazernelaan 125
3530 Houthalen-Helchteren
tel. 011 71 10 40
oc.houthalen-helchteren@rodekruis.be

Opvangcentrum Leopoldsburg

Koningin Louisa-Mariaaan
3970 Leopoldsburg
oc.leopoldsburg@rodekruis.be

Opvangcentrum Molenberg

Daalbroekstraat 120
3620 Lanaken
oc.molenberg@rodekruis.be

Opvangcentrum Vilvoorde

Willem Elsschotstraat 17
1800 Vilvoorde
oc.vilvoorde@rodekruis.be

Opvangcentrum Sint-Niklaas Westakkers

Legerkazerne Grote Baan 111
9100 Sint-Niklaas
oc.westakkers@rodekruis.be

Noopopvangkamp Sijsele

Dorpstraat 188
8340 Sijsele
oc.sijsele@rodekruis.be

Heb je vragen over de werking van een opvangcentrum of over een bezoekje?

De medewerkers op de hoofdzetel van Rode Kruis-Vlaanderen beantwoorden graag je vragen.

Rode Kruis-Vlaanderen
Departement Opvang voor Asielzoekers
Motstraat 40
2800 Mechelen
tel. 015 44 35 44

Afronding van de thema's

Stellingenspel

Je kan van het stellingenspel ook een actief spel maken. Verdeel de klas in twee hoeken: waar en niet waar. Lees telkens een stelling voor en laat de leerlingen snel kiezen naar welke hoek ze lopen. Duid enkele leerlingen aan die hun keuze moeten motiveren. Zo kan je per stelling een korte discussie op gang brengen. Je kan het werkboekje altijd gebruiken als voorbereiding op het spel.

Opdracht 18: Juist of fout?

1. Overall in de wereld zijn er evenveel vluchtelingen. (niet waar)
2. Geloof is bijna altijd de oorzaak van het vluchten. (niet waar)
3. Alleen mensen uit ontwikkelingslanden kunnen bescherming (=asiel) krijgen in België. (niet waar)
4. Op de Wereldvluchtelingendag (20 juni) organiseren mensen acties voor de 60 miljoen vluchtelingen in de wereld. (waar)
5. Mensen die vluchten omdat er veel armoede is in hun land, worden beschermd en kunnen in een ander land blijven als erkend vluchteling. (niet waar)
6. Vluchtelingen zijn mensen die over de landsgrens zijn gevlucht, intern ontheemden zijn mensen die binnen hun eigen landsgrens zijn gevlucht. (waar)
7. Het Rode Kruis mag in de meeste landen snel hulp bieden omdat ze zich niet moeien met de reden waarom mensen oorlog voeren. (waar)
8. Het vluchtelingenverdrag is alleen geschreven voor vluchtelingen, niet voor ontheemden. (waar)
9. België wordt overspoeld door vluchtelingen! (niet waar)
10. In België wachten altijd maar meer asielzoekers op de toelating om in ons land te blijven. (waar)

Extra afrondingstip: Het wereldstoelenspel

Ken jij het wereldstoelenspel?

Dit is een spel van het Centrum voor Informatieve Spelen. A.d.h.v. het spel kan je op een leuke en duidelijke manier de oneerlijke verhouding tussen het aantal bewoners per continent en het gemiddeld inkomen per bewoner voorstellen.

Hoe gaat het spel in zijn werk?

Elke deelnemer neemt een stoel. Deze stoel stelt het gemiddeld inkomen per wereldburger voor. Hang rondom je klaslokaal grote affiches met de namen van de continenten: Noord-Amerika, Europa & Rusland, Afrika, Latijns-Amerika en Azië en Australië.

Stap 1: De groep leerlingen stelt de totale wereldbevolking voor. Laat de kinderen zelf beslissen hoeveel mensen er per continent wonen. De kinderen schuiven bij de diverse affiches aan. Zodra je als leerkracht aanvoelt dat de groep een correcte verdeelsleutel heeft gevonden, corrigeer je aan de hand van een tabel. Hieruit kan een discussie volgen.

Stap 2: Vervolgens vraag je als begeleider om de stoelen (= inkomen) te verdelen over de continenten. Normaal gezien heeft elke jongere recht op één stoel. Iedereen voelt aan dat dit in werkelijkheid niet zo is. Na enige discussie laat je de groep beslissen om een aantal stoelen per continent te plaatsen. Vervolgens corrigeer je dit weer als begeleider aan de hand van een tabel.

Stap 3: Laat de kinderen nu per continent op hun stoelen staan. Wie heeft er genoeg stoelen (=inkomen) om niet in het water te vallen (= om te overleven)?

We hopen dat je veel plezier gehad hebt met dit lespakket en hier vooral veel uit bijgeleerd hebt. Hartelijk bedankt ook voor de aandacht die u aan dit onderwerp wil besteden! Heb je vragen over dit lespakket of over andere projecten voor je school, contacteer Jeugd Rode Kruis:

Jeugd Rode Kruis
Motstraat 40
2800 Mechelen
www.jeugdrodekruis.be
jeugdrodekruis@rodekruis.be

Foto cover: IFRC/Stephen Ryan

